

ŘÍMSKÁ REPUBLIKA: BOJE PLEBEJŮ S PATRICIJI

Klíčová slova: vyhnání krále a zřízení římské republiky, způsob řízení republiky, rozpor mezi plebeji a patriciji, zákony dvanácti desek

- po vyhnání posledního etruského krále *Tarquinius Superbus* roku 510 př. n. l. zřízena Římany **republika** (lat. *res publica* = věc veřejná či společná záležitost)
- shromaždištěm občanů **náměstí** založené již Etrusky - *forum Romanum* se sloupořadím okolo
- republika řízena **volenými úředníky** na období jednoho roku, v jejím čele stáli **dva konzulové** (v době ohrožení jeden diktátor), v řízení státu pomáhal poradní sbor - **senát** (300 členů s doživotní funkcí)
- svolávána **lidová shromáždění**, kde římský občané (pouze muži) volili úředníky, hlasovali o přijetí zákonů, rozhodovali s konečnou platností o trestech atp.
- **rozpor mezi plebeji a patriciji:**
  - plebejové tvořili podstatnou část římského vojska, hlasovali na sněmu a volili úředníky, nemohli být ale zvoleni do žádné funkce → **požadavek stejných práv** jako měli patricijové
  - vyvrcholení krize v podobě **odchodu plebejů z Říma** => velké oslabení římského vojska
  - prvním ústupkem patricijů ustanovení dvou plebejských úředníků - **tribunů lidu** s právem veta (lat. *veto* = zakazují)
  - roku 449 př. n. l. sepsány **zákony dvanácti desek** se stejnou platností pro všechny římské občany
  - plebejové mohli nakonec zastávat **všechny státní úřady**, včetně konzula

Římskou republiku řídili volení úředníci, senát a lidová shromáždění neboli sněmy. Na sněmech měli občané právo volit nižší i vyšší úředníky, hlasovat o zákonech a jiných důležitých záležitostech státu. Funkce úředníků směli zpočátku zastávat jen patricijové. Plebejové si nakonec vymohli volbu svých úředníků - tribunů lidu, sepsání zákonů a právo zastávat všechny státní úřady.

BEDNAŘÍKOVÁ, Jarmila a kol. Boje plebejů s patriciji. In: *Dějepis. Pravěk a starověk*. Praha: Nová škola, 2011, s. 92-93.

*Forum Romanum dnes
(Foto: Stefan Bauer, 2005)*

*Cesare Maccari: Senát, Ciceronova řeč proti Catilinovi, 1889
(Palazzo Madama, Řím)*

S.P.Q.R. je latinská iniciálová zkratka ze sousloví *Senatus populusque Romanus*, v překladu senát a lid římský. Symbolizovala tyto dvě složky vlády římské říše.

